

น บุปพบท พหุพพิหิสมาส

น บุปพบท พหุพพิหิสมาส คือ พหุพพิหิสมาสที่มี น ปฏิเสธอยู่หน้า สำเร็จแล้วมีบทอื่นเป็นประธาน แปลว่า มี.....ห้ามได้ หรือไม่มี.....ลักษณะของสมาสนี้

๑. มี น ปฏิเสธอยู่หน้า
๒. แปลง น เป็น อ, ถ้ามีสระอยู่หลัง แปลง น เป็น อน
๓. มีบทอื่นเป็นประธาน
๔. เป็นได้ ๓ ลิงค์ เปลี่ยนลิงค์ไปตามนามนามที่ตนขยาย

ตัวอย่างรูปวิเคราะห์

นตฺถิ ตสฺส สโมติ อสโม (ภควา)

(อ.บุคคล ผู้เสมอ ย่อมไม่มี แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น เพราะเหตุนั้น
อ.พระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น ชื่อว่า มีผู้เสมอห้ามได้ หรือ ไม่มีผู้เสมอ)

นตฺถิ ตสฺส ปุตุโตติ อปุตุโต (ปุริโส)

(อ.บุตร ของบุรุษ นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนี้ ชื่อว่า ไม่มีบุตร หรือ มีบุตรห้ามได้)

นตฺถิ ตสฺส ภควโต ปฏิปุคฺคโล อิติ โส อปปฏิปุคฺคโล (ภควา)

(อ.บุคคลผู้เปรียบ ย่อมไม่มี แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น เพราะเหตุนี้
อ.พระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น ชื่อว่า ไม่มีบุคคลเปรียบ)

นตฺถิ ตสฺส เหตุติ อเหตุโก (ปุคฺคโล)

(อ.เหตุ ของบุคคล นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนี้ อ.บุคคล นั้น ชื่อว่า ไม่มีเหตุ)

นตฺถิ สฺวาโส เอเตสนฺติ เอเต อสฺวาสา (ชนา)

(อ.การอยู่ร่วม ของชน ท. เหล่านั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.ชน ท. เหล่านั้น ชื่อว่า ไม่มีการอยู่ร่วม)

นตฺถิ ตสฺสา ปญฺญาติ สา อปฺปญฺญา (อิตฺถิ)

(อ.ปัญญา ของหญิง นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.หญิง นั้น ชื่อว่า ไม่มีปัญญา)

อปฺปญฺโญ (ปุริโส)

อปฺปญฺโญ (กุล)

นตฺถิ ตสฺส อนฺโตติ อนนฺตํ (จกฺกวาฬ)

(อ.ที่สุด ของจักรวาล นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.จักรวาล นั้น ชื่อว่า ไม่มีที่สุด)

นตฺถิ ตสฺส อาสวาติ อนาสโว (ภิกฺขุ)

(อ.อาสวะ ท. ของภิกษุ นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.ภิกษุ นั้น ชื่อว่า ไม่มีอาสวะ)

นตฺถิ ตสฺส อุตฺตโรติ อนุตฺตโร (ภควา)

(อ.บุคคล ผู้ยอดเยี่ยมกว่า ของพระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.พระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น ชื่อว่า ไม่มีบุคคลผู้ยอดเยี่ยมกว่า)

นตฺถิ ตสฺส สทฺธาติ อสฺสทฺโธ (ปุคฺคโล)

(อ.ศรัทธา ของบุคคล นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.บุคคล นั้น ชื่อว่า ไม่มีศรัทธา)

นตฺถิ ตสฺสา สทฺธาติ อสฺสทฺธา (อิตฺถิ)

(อ.ศรัทธา ของหญิง นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.หญิง นั้น ชื่อว่า ไม่มีศรัทธา)

นตฺถิ ตสฺส สทฺธาติ อสฺสทฺธํ (กุลํ)
(อ.ศรัทธา ของตระกูล นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า ไม่มีศรัทธา)

นตฺถิ ตสฺส ฌนฺนติ อธฺโน (ชโน)
(อ.ทรัพย์ ของชน นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.ชน นั้น ชื่อว่า ไม่มีทรัพย์)

นตฺถิ ตสฺสา ฌนฺนติ อธฺนา (นารี)
(อ.ทรัพย์ ของนาง นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.นาง นั้น ชื่อว่า ไม่มีทรัพย์)

นตฺถิ ตสฺส ฌนฺนติ อธฺนํ (กุลํ)
(อ.ทรัพย์ ของตระกูล นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า ไม่มีทรัพย์)

นตฺถิ ตสฺส นาโถติ อนาโถ (ปุริโส)
(อ.ที่พึ่ง ของบุรุษ นั้น ย่อมไม่มี เพราะเหตุนั้น อ.บุรุษ นั้น ชื่อว่า ไม่มีที่พึ่ง)

น บุพฺพบท พหุพฺพิทิสฺมาส เปลฺว่า มี...หามีได้ หรือ ไม่มี.....
ส่วน น บุพฺพบท กัมมธารยสฺมาส เปลฺว่า ไม่ใช่.....

- เช่น อธฺโน ไม่มีทรัพย์
- อธฺนํ ไม่ใช่ทรัพย์
- อปฺปญฺโญ ไม่มีปัญญา
- อปฺปญฺญา ไม่ใช่ปัญญา
- อกมฺมฺนฺโต ไม่มีการงาน
- อกมฺมฺนฺโต ไม่ใช่การงาน

อสุตฺตธา ไมฺไชฺศรัทฺธา

อสุตฺตธา ไมฺมีศรัทฺธา

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงวิเคราะห์บทสมาสต่อไปนี้

๑. อปริวารโ (อุปาสโก)

๒. อสุตฺตมิกา (อิตฺถิ)

๓. อญฺญาโณ (ภิกฺขุ)

๔. อธมฺโม (ชโน)

๕. อปริกฺขาโร (ภิกฺขุ)